

Milyenek akarta Jézus a közösséget?
A keresztény hit társadalmi dimenziója

LOHFINK, Gerhard

Kiadó: Egyházforum 4 , Luzern, 1990

A jézusi közösség elméleti ismérvei az evangéliumok alapján.

Rövid összefoglalás

1) Jézus és Izrael

Jézus gyakran kinyilvánítja, hogy küldetése Izrael fiaihoz szól. Van, hogy vissza is utasítja a nem Izrael irányából érkező kérést (Mt 15,21-28). A tizenkét apostol egyértelmű utalás Izrael tizenkét törzsére, amelyek Jézus korában már nem voltak megtalálhatók. Az apostolokat is „Izrael házának elveszett juhaihoz” (Mt 10,6) küldi. Jézus Izrael házát, Isten népét akarja egybegyűjteni földi ténykedése során. A pogányokat nem kizárja, hanem a választott néphez fordul. A választott népnek kell úgy élnie, hogy az Istent kereső pogányok hozzá zarándokoljanak. Ez a hegyre épült város, a már elkezdődött és látható Isten országa, amely minden nép számára látható.

Izrael azonban nem jelenik meg az isteni lakomán, ezért kívülről, az utcáról hívnak Isten országába járókeleket, bénákat, sántákat. A tizenkét apostol Izrael tizenkét törzsének bírójává válik (Mt 19,28). Isten országa így sem képzelhető el Isten népe nélkül. Így lesz Isten választott népe nem a vér szerinti Izrael, hanem a hit közössége, miközben igaz marad, hogy nem mi választjuk az Istent, hanem Ő választ minket. Az ország népe, a választott nép pedig ettől kezdve a tanítványokkal azonos: „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett Atyátnak, hogy nektek adja az országot.” (Lk 12,32)

2) Jézus és tanítványai

Jézus tanítványainak több köre van: vannak, akik hisznek benne, de otthon maradnak (Arimateai József, Zakeus, Lázár, ...), van a tág követők köre – közte számos nő is –, és van az apostoloké. Utóbbiak csoportja nemcsak utalás a tizenkét törzsre, de ők külön kiképzésben is részesülnek Jézustól. Isten népét nem kell Jézusnak megalapítania, nem is azért jött: egybegyűjteni jött. Jézus azzal a hírrel érkezett, hogy elközelgett az idő: eljött Isten országa. Izraelnek csak hagynia kell magát, hogy egybegyűjtsék az ország számára.

Izrael nem hajlandó észrevenni, felfogni, hogy eljött az annyira várt végidő, és eljött a Messiás. Ekkor Jézus elkezd erősen tanítványaira koncentrálni. Isten Izraelt nem magának választja ki, hanem az üdvösség jeleként minden nép számára. Jézus nem egy pillanat alatt kívánja megvalósítani az üdvösséget, hanem létre akar hozni egy közösséget, amelyre rábízhatja az örömhírt.

Amennyire az Isten népe hagyná magát az Isten uralmától megragadni, ugyanolyan mértékben változna meg maga a nép is. Így válna kontraszttársadalommá. Vagyis testvérek családjává, Jézus körül.

Ebben a jelként kiválasztott közösségben a szokásos társadalmi struktúrák nem találhatók meg: nincs erőszak, nincs uralkodás. Nagyon reális társadalmi valóságot épít, de nagyon mást, mint a környező társadalmak. Az egyénnek nincs módja ilyen módon Isten követőjévé válnia, csak akkor, ha csatlakozik ehhez a néphez.

A világot az új társadalmi rendre csak erőszakkal lehetne rávenni. A másik, Isten által választott módszer a kontraszttársadalom kialakítása, amely választhatóvá és élhetővé válik azok számára, akik megismerik, és hitelesnek találják. Ez a hegyre épült város, amely magához vonzza az Isten-keresők zarándoklatát.

3) Újszövetségi közösségek

Az apostolok számát, a tizenkét törzsre való utalást a tanítványok Júdás halála után még fontosnak tartják. Ekkor az apostolok még Izrael számára tartják jelnek magukat. Kornéliusz megkeresztelése és Pál fellépése után válik világossá számukra, hogy a meghívás nemcsak Izraelhez szól. Izrael nemet mondott, ezért a pogányok számára is megnyílt az út.

A kereszténység nem titkos zsidó szekta: az ekklesia szó nyilvános, hivatalos gyülekezetet jelent. A „szentek” kifejezés Dániel könyvében már szerepel, Isten népének megjelöléseként: ezt Pál magától értetődően veszi át.

A Lélek és adományainak jelenléte az ősegyház sajátos tapasztalata. A Lélek megtapasztalása az ősegyház életének része. A csoda hozzátartozik az evangélium hirdetéséhez, a valódi közösség kialakulásához.

A Jézus által létrehozott közösség sokszor azokból jön létre, akikről a társadalom már lemondott. Isten országa egymással kiengesztelődött emberek társadalma. A Gal 3,26-29 szerint a közösségben megszűnik a különbség-tétel az emberek között. A nők már Jézusnál is egyenrangúak

voltak: a tizenkettő között azért nem volt nő, mert a zsidóság felé a jel szerepet szüntette volna ez meg. A tanítványok között sokszor felbukkannak a Jézust kísérő, neki szolgáló nők, és az ősegyház közösségeiben is szerepelnek a nők, a házaspárok.

Az ősegyház ismeri az „egymáshoz tartozás” gyakorlatát. Pál gyakran hivatkozik arra, hogy a közösség tagjai mindnyájan felelősséggel tartoznak egymásnak.

A testvéri közösség, a testvériség eszméje az ősegyházban még általános gyakorlat volt – közös vagyonból éltek a közösségek, részben a várt parúzia miatt is. Ez az életmód az egyházban megmaradt, de kisebb csoportokra szigetelődött: remeteségekre, szerzetes közösségekre. A keresztény tanításban – egy-két, horizontot tágító kivételtől eltekintve – a felebarát szeretete a hittestvér, a közösség tagjának szeretete a fő tétel. Erről a hivatalos tanítás gyakran megfélemedezik, pedig az ősegyház tudta és élte azt a gyakorlatot.

A keresztény kontraszttársadalomban az uralkodás kapcsán még a jó sem kényszeríthető ki. Beláttatható és meg lehet halni érte. Nincsen hatalmi eszköz az örömhír érvényre juttatása mellett. Pál tud apostoli teljhatalmáról, de többször kér, mint parancsol, és mindig a szeretet vagy a szolgálat nevében.

A jézusi kontraszttársadalom társadalmi értelemben nem forradalmi, nem kívánja a struktúrákat megváltoztatni, hanem egy alternatív lehetőséget akar a társadalomban megélni. Pál tanításában a régen és a most, a sötétség és a világosság azok az ellentétpárok, amelyekben ez a választási lehetőség és öröm megjelenik. Krisztusban lenni azt jelenti, hogy Krisztus uralmának terében élni. Ez az uralkodási tér az egyház. Kereszténynek lenni annyit jelent: egy láthatóan egybegyülekezett közösséghez tartozni (1Kor 5,9-11). Jézus is azt mondja: Ők nem ebből a világból valók, miként én sem. A qumráni és egyes szektás önértelmezések a társadalomtól való elkülönülést hirdetik. A keresztények számára a „hegyre épült város” kép nagyon fontos: láthatónak és befogadónak kell lennie a közösségnek.

4) Közösségek az ókori egyházban

Az ókori egyház viselkedését és minőségét az egyházatyák és a korai történetírók leveleiből ismerhetjük meg. A fellelhető és kimutatható jézusi örökség az alábbi pontok szerint értelmezhető:

A közösség a kiválasztott nép része, a népekből egybegyűjtött Isten népe.

A Szentlélek élő jelenlétében a csodák, a váratlan gyógyulások magától értetődőek.

Testvérekként élnek a tagok: nemcsak úgy nevezik egymást, de tartalmában is ennek megfelelően élnek együtt.

Jól elkülönül Isten népe és a világ: megélt kontraszt-társadalomban élnek a közösségek. Vissza is húzódnak a társadalom történéseitől.